

Antwoorden bij de casus wateroverlast

Antwoorden bij vraag 1:

Nee, om het lokale probleem (6 bedrijven die lozen) op te lossen hoeft gemeente A niet iets op te nemen in haar omgevingsvisie. Door aanpassing van het omgevingsplan en het regelen van activiteiten kan de gemeente het concrete probleem aanpakken. Eventueel kan de projectprocedure van de gemeente worden gebruikt om de aanpassing van het omgevingsplan te coördineren met eventuele vergunningen.

Maar als de gemeente generiek beleid wil ontwikkelen voor de gehele gemeente, dan ligt het opnemen in de omgevingsvisie wel voor de hand. Deze problematiek koppelt je dan aan een maatschappelijke opgave (bijvoorbeeld klimaatadaptatie) die vraagt om bepaalde doelstellingen voor de fysieke leefomgeving (bijvoorbeeld voldoende wateropvang)

Een van de thema's die in de nationale omgevingsvisie (NOVI) aan de orde zal komen is: "Naar een klimaatbestendige en klimaatneutrale samenleving". Deze Visie is strategisch en zet de hoofdlijnen uit. De gemeentelijke omgevingsvisie zal moeten aansluiten op de nationale omgevingsvisie.. De omgevingsvisie is zelfbindend, maar zorg er wel voor dat je de relevante partijen betreft.

De '[watertoets](#)' is niet verplicht bij omgevingsvisies. Wel verplicht is de afspraak over het bestuursakkoord water.

Werken 'in de geest van de wet' betekent dat gemeente het waterschap moet betrekken bij het opstellen van een omgevingsvisie. In de omgevingsvisie moet ook worden stilgestaan bij de fysieke leefomgeving, waarvan water en watersystemen een onderdeel van zijn.

Hebben jullie nagedacht over de rol van het waterschap?

Het waterschap heeft vanuit de omgevingswet geen verplichting om een omgevingsvisie op te stellen. Maar het watersysteem is wel onderdeel van de fysieke leefomgeving. Daarom is het belangrijk dat de gemeente het waterschap betreft bij het opstellen van de gemeentelijke visie. Een voorbeeld is de [pilot Vallei en Veluwe](#). In deze pilot is de handreiking samenwerken aan integrale omgevingsvisie met water opgesteld).

Lees meer over [omgevingsvisie](#) op Aandeslagmetdeomgevingswet.nl onze website

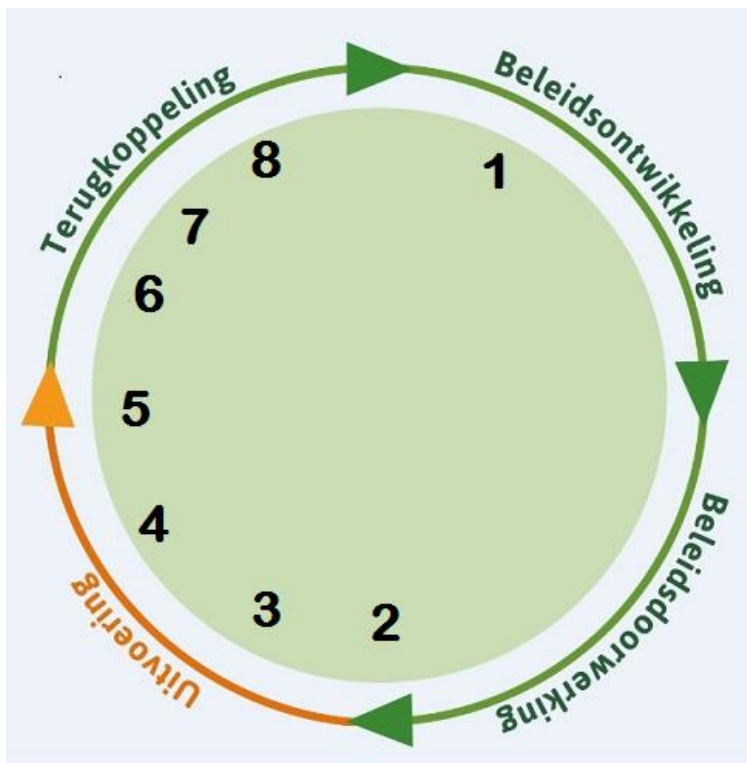
Antwoorden bij vraag 2:

Dit hangt af van welk beleidsdoel bepalend wordt voor de oplossing. De provincie kan bijvoorbeeld concluderen dat droge natuur niet haalbaar is met de gewijzigde klimaatvooruitzichten. Dan zou de provincie ervoor kunnen kiezen haar natuurbeleid om te zetten naar de ontwikkeling van natte natuur. Er zijn dan dus andere oplossingsmogelijkheden voor het lokale probleem.

De provincie kan dus in de omgevingsvisie neerzetten dat ze natte natuur nastreven voor dat gebied (fase beleidsontwikkeling). Ook kan de provincie regels stellen voor het gebied met natuurwaarden.

Elk bestuursorgaan zit in zijn eigen beleidscyclus. Die lopen niet altijd synchroon. Een les of aandachtspunt bij deze vraag is het leren over je eigen opgave heen te kijken. Een voorbeeld is de pilot Vallei en Veluwe (zie ook antwoord 1).

Antwoorden bij vraag 3:

Dit is de beleidscyclus. De nummers in de cirkel komen overeen met de uitleg hieronder.

Beleidsontwikkeling:

1. Gemeente A: projectgroep omgevingsvisie gestart

Beleidsdoorwerking/Uitvoering:

2. Provincie: regels voor gebied met natuurwaarden

Uitvoering:

3. Waterschap: regels voor lozen
4. Gemeente A: 6 bedrijven lozen (hemel)water op riool
5. Provincie: vergunning onttrekking grondwater

Terugkoppeling:

6. Capaciteit riool is beperkt
7. Gemeente A: wateroverlast bij hevige buien
8. Gemeente B: bedrijf wil stoppen met grondwateronttrekking

Antwoorden bij vraag 4:

Er zijn vele wegen die naar Rome leiden en dus meerdere oplossingen denkbaar. Het aantal antwoorden hieronder is daarom niet volledig. Er is niet een goede of foute methode. Bovendien heb je de keuze om doelstellingen via juridische maar ook niet-juridische instrumenten op te lossen.

Tip 1: Schiet niet meteen naar de instrumenten maar begin met het probleem en de gewenste oplossing.

Tip 2: Eenvoudige vraagstukken niet ingewikkeld oplossen.

Omgevingsvisie

Wateroverlast is het effect van klimaatverandering. Het is dus verstandig om dit te bekijken vanuit de maatschappelijke opgave klimaatverandering/klimaatadaptatie. Een van de thema's die in de nationale omgevingsvisie (NOVI) aan de orde zal komen is: "Naar een klimaatbestendige en klimaatneutrale samenleving". Visie is strategisch en zet de hoofdlijnen uit. Ook de gemeentelijke visie moet wat zeggen over deze problematiek. Eventueel met een uitvoeringsparagraaf. De omgevingsvisie is zelfbindend, maar betrek wel de relevante partijen.

Programma's

Het is mogelijk dat twee of meer organisaties een gezamenlijk programma opstellen. In dit gezamenlijke programma worden de maatregelen uitgewerkt om een bepaalde opgave uit te werken. Het voordeel van een gezamenlijk programma is dat de maatregelen op elkaar afgestemd zijn en elkaar niet tegen spreken.

Een gemeente kan dus samen met andere gemeenten een programma opstellen. Of een gemeente kan in samenwerking met het waterschap hun programma combineren met bestaande, verplichte, waterprogramma's van het waterschap.

Een voorbeeld is het interbestuurlijk programma van Zwolle. Samen met alle gemeenten in de regio, de omgevingsdienst, de GGD en het waterschap verkent men de relatie tussen de instrumenten van de wet.

Omgevingsplan

Toedelen van functies aan locaties en regels aan activiteiten.

Een gemeente kan locaties aanwijzen voor bijvoorbeeld waterberging in de bodem. In het omgevingsplan kun je ook geboden of verboden opnemen.

Zo kan de gemeente een maatwerkvoorschrift opleggen voor de zes bedrijven om de schaarse capaciteit te verdelen (gebruiksruimte). Dit maatwerkvoorschrift houdt in dat zij binnen 3 jaar een eigen tijdelijke wateropvang moeten realiseren. Eenzelfde verplichting tot het opvangen van water kan de gemeente aan het omgevingsplan toevoegen als maatwerkregel voor nieuw te vestigen bedrijven.

De gemeente kan ook bijvoorbeeld een maatwerkregel opnemen waarmee de gemeente regels stelt aan de afvoer van regenwater in verband met de afwatering van percelen. Hiermee kan de gemeente invulling geven aan de gemeentelijke zorgplicht voor de afvoer van regenwater. Voor de burger is dan gelet op de digitale ontsluiting per locatie eenvoudig zichtbaar of maatwerkregels aan afvoer van afvalwater gelden.

Omgevingswaarde

Je zou een omgevingswaarde kunnen vaststellen, maar dat is niet noodzakelijk. Als je kiest voor het vaststellen van een omgevingswaarde moet er wel een uitvoeringsregeling worden vastgesteld. De vaststelling van de omgevingswaarde is onderdeel van de omgevingsverordening of het omgevingsplan. Daarnaast moeten regels voor monitoring worden opgenomen. De omgevingswaarde kan leiden tot regels in de verordening of het plan of tot een programma.

Niet-juridische instrumenten

Naast de juridische instrumenten kunnen ook niet-juridische instrumenten ingezet worden. Zo kan de gemeente een stimuleringsregeling inzetten voor burgers om tuintjes te vergroenen: een plantje in ruil voor een tegel. Of er kunnen bestuurlijke afspraken maken over een informatiecampagne over het vergroenen van de omgeving. Het doel is dan meer

bewustwording creëren bij burgers en bedrijven zodat deze zelf met initiatieven komen.

Antwoorden vraag 5

Ja, participatie is verplicht bij het opstellen van omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan.

Het bestuursorgaan heeft motiveringsplicht. Zij moet aangeven hoe de participatie is geregeld. Daarbij is het van belang om ook de belangenvereniging te betrekken. Zij kunnen ook meedenken over oplossingen. En meewerken aan bewustwording over hoe om te gaan met water. Dat kan door het vergroenen van de eigen tuin, het afkoppelen van een regenpijp of door bewuster om te gaan met drinkwater.